

Beheerplan Bleukbos Tilburg

Colofon

Opdrachtgever: Gemeente Tilburg, dhr. R. Braspenning
Titel: Beheerplan Bleukbos Tilburg
Status: Definitief
Datum: September 2014
Auteur(s) Ir. E.A.H Thomassen, ing. H.F.M. van den Heuvel
Foto (s) Ing. H.F.M. van den Heuvel

Contactpersoon: Ing. M.H.M. (Maarten) Clement
Projectnummer: 10026175

© Coöperatieve Bosgroep Zuid-Nederland U.A, april 2014

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
2	Gebiedsbeschrijving	6
	2.1 Ligging	
	2.2 Bodem	
	2.3 Huidige situatie	
3	Visie, functie en doelstelling	7
	3.1 Visie	
	3.2 Functie	
	3.3 Doelstelling en functietoewijzing	
4	Streefbeeld	9
5	Beheermaatregelen	11
	5.1 Areaalbeschrijving	
	5.2 Beheerriichtlijnen	
	5.3 Beheermaatregelen	
	5.4 Inkomsten	
	5.5 Belanghebbenden	
6	Monitoring en evaluatie	16
7	Literatuurlijst	17

Bijlage 1 NAW-Gegevens

Bijlage 2 Opstandslegger

Bijlage 3 Beheerkaart

1 Inleiding

Dit beheerplan beschrijft kort en bondig de gebiedsbeschrijving, de visie, de doelstelling en functie, de streefbeelden, de beheermaatregelen, de begroting en de monitoring en evaluatie van bosgebied Bleukbos.

Naast het feitelijke bosbeheer, vallen ook alle inliggende en aangrenzende landschappelijke- en cultuurhistorische elementen van het gemeentelijk bosbezit, zoals lanen, singels en houtwallen, binnen dit beheerplan.

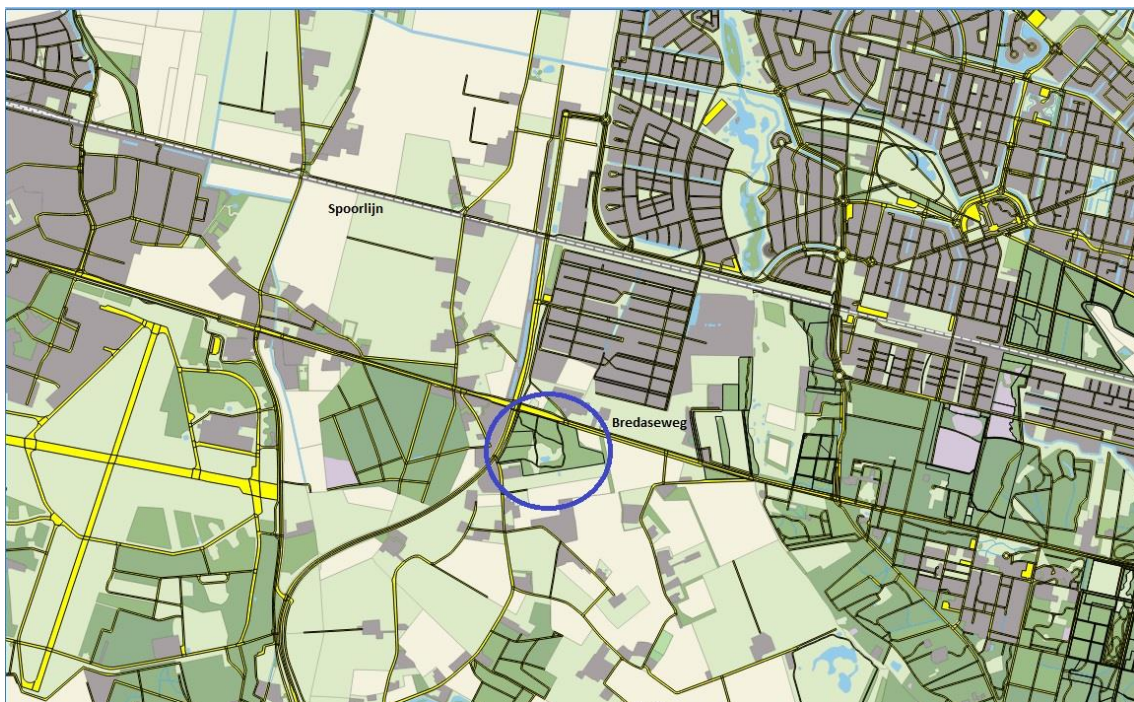
Uitgangspunt is dat dit beheerplan de kaders beschrijft waarbinnen alle werkzaamheden in de bossen uitgevoerd worden. Naast de beheermaatregelen in het kader van het bos- en natuurbeheer, wordt ook het recreatief beheer en de communicatie in het beheerplan uitdrukkelijk meegenomen.

Bij het opstellen van het beheerplan voor het Bleukbos is gebruik gemaakt van de informatie uit de beheerplannen welke in de voorgaande jaren voor de bosgebieden van gemeente Tilburg zijn geschreven. Voor een beschrijving van de geraadpleegde beheerplannen wordt verwezen naar de literatuurlijst.

2 Gebiedsbeschrijving

2.1 Ligging

Bosgebied Bleukbos is gelegen aan de westzijde van Tilburg, ten zuiden van de Bredaseweg en ingeklemd tussen de Bredaseweg en de Burgemeester Letschertweg (zie figuur 1). Het is een 12,2 hectare groot jong boscomplex, inclusief het agrarisch perceel in het noordoosten van het complex. Dit beheerplan beperkt zich tot het bosgebied, wat 11,01 hectare groot is.

Figuur 1: De ligging van het Bleukbos in de stad Tilburg, aangegeven met een blauwe cirkel.

2.2 Bodem

De bodem van het Bleukbos bestaat voornamelijk uit zwarte enkeerdgronden met leemarm tot zwak lemig fijn zand. Daarnaast komen veldpodzolgronden met grof zand voor. De actuele grondwaterstanden zijn laag. Het grondwater bevindt zich in bijna het hele gebied jaarrond dieper dan 40 centimeter onder maaiveld.

2.3 Huidige situatie

Het Bleukbos is een jong gemengd **loofhoutbos**, dat voornamelijk bestaat uit beuk, eik, berk en els. Het gebied kent enige hoogteverschillen en in het midden van het gebied ligt een **grasland**, met daarin een **poel**.

De naam Bleukbos is afgeleid van “beloect”, een ontgonnen en omheind (gesloten) perceel. In 1531 lag op de locatie van het huidige Bleukbos een beemd (grasland), “de Bloeck”. Ten zuiden van de Bredaseweg en ten westen van de Donge ligt nog steeds een perceel dat de “Bleukweide” heet (Trommelen, 1994). De Bleukweide is het grasland dat centraal in het boscomplex Bleukbos ligt.

3 Visie, functie en doelstelling

3.1 Visie

Tilburg wil zich in de toekomst blijven profileren als een groene stad, waar het goed wonen en werken is. De gemeente wil, als publiekrechtelijke organisatie, zoveel mogelijk invulling geven aan de maatschappelijke wensen voor het functioneren van de bos- en natuurgebieden. Hierbij is nadrukkelijk aandacht voor een aantrekkelijke groene én recreatieve woon- en werkomgeving. De grote buitenstedelijke groengebieden hebben hierbij een belangrijke functie. Zij spelen namelijk een rol als stadsparken, waarbij recreatief gebruik en natuurlijk groen samengaan.

3.2 Functie

De belangrijkste **functie** van bosgebied Bleukbos is **recreatie**. Het gebied fungeert als uitloopgebied van de verderop gelegen woonwijken. Bijvoorbeeld voor het uitlaten van de hond, de zondagmiddagwandeling, sporten, of een wandelingetje met de kinderen. **Houtproductie** is binnen het Bleukbos geen functie op zich. Dit wil niet zeggen dat er in het Bleukbos helemaal geen hout geoogst wordt. Hout dat vrijkomt bij maatregelen voor de instandhouding van eerder genoemde functies, wordt wel geoogst en blijft niet in het bos achter. Waar mogelijk wordt geprobeerd de **natuurwaarden** te verhogen.

3.3 Doelstelling en functietoewijzing

Uit de hierboven beschreven functies, kunnen de doelstellingen voor bosgebied Bleukbos geformuleerd worden. Allereerst worden de doelstellingen beschreven met de hoogste prioriteit.

Veiligheid en toegankelijkheid

Voor de **recreatieve functie** van het Bleukbos dient de veiligheid van de bezoeker te worden gegarandeerd. De mensen die een bezoek aan het bosgebied brengen, moeten veilig van het bos gebruik kunnen maken. Tevens is het hiervoor van belang dat de toegankelijkheid van het bos goed is. Ook de hulpdiensten hebben in geval van calamiteiten vrije doorgang en toegang tot de bosvakken.

De veiligheidsinspecties in het kader van de bomenlanen zijn geen onderdeel van dit beheerplan. De gladheidbestrijding van de paden is geen onderdeel van dit beheerplan.

Aantrekkelijk en divers bosbeeld

Bij een optimale toegankelijkheid en beleefbaarheid van het Bleukbos hoort, naast veiligheid en toegankelijkheid, ook een fraai en recreatief aantrekkelijk bosbeeld. Voorvloeiend uit de functies in het Bleukbos hoort derhalve ook het instandhouden en, waar mogelijk, verhogen van de visuele belevingswaarde en diversiteit van het bosbeeld tot de doelstellingen. De afwisseling tussen bos, het grasland en de poel draagt hieraan bij en dient behouden te blijven.

Daarnaast zorgt een divers bosbeeld met aantrekkelijke, vitale en markante bomen naast een mooi bos ook voor de verhoging van de veiligheid in het bos. Voor deze markante bomen worden immers minder vitale bomen verwijderd om deze volledig vrij te stellen. Het aandeel minder vitale bomen neemt hierdoor af. De markante bomen zullen, in

tegenstelling tot de minder vitale en kwijnende bomen, niet snel een gevaar voor recreanten opleveren. Tevens ontwikkelen volledig vrijgestelde bomen minder dood hout.

Natuurwaarden, biodiversiteit en ecologie

Het verhogen van de natuurwaarden en de biodiversiteit is in het Bleukbos geen doelstelling. Wel profiteert de natuur van het instandhouden van een afwisselend bosbeeld met markante (toekomst)bomen en het behoud van de verschillende landschapstypen (bos, grasland en poel). Zodoende 'lift' de natuurwaarde van het gebied mee op de doelstellingen van de overige functies. Daarbij zal bij de overige functies in acht worden genomen dat de natuurwaarde in het gebied niet wordt aangetast. Hiermee wordt zeker getracht om, door middel van de overige functies, de natuurwaarden in het Bleukbos te verhogen.

4 Streefbeeld

Aan de hand van de visie, functies, doelstellingen en functietoewijzing is onderstaande streefbeeld voor het Bleukbos opgesteld.

Veiligheid en toegankelijkheid

Bosgebied het Bleukbos is veilig en toegankelijk voor bezoekers op wegen en paden. Langs wegen en paden worden dode, gevaarlijke en kwijnende bomen en dood hout verwijderd. De veiligheid voor bezoekers is gewaarborgd. Het Bleukbos is in het geval van calamiteiten vrij toegankelijk voor hulpdiensten. De recreatieve elementen, zoals banken, prullenbakken en informatiezuilen, worden vervangen als deze kapot zijn.

Aantrekkelijk en divers bosbeeld

Figuur 2 weergeeft het streefbeeld van het Bleukbos. Het Bleukbos is een aantrekkelijk en divers gebied door de combinatie van bossen met markante bomen, de Bleukweide (grasland) en een poel. Bovendien bieden al deze landschapstypes een (deel)habitat voor een diversiteit aan planten-, en diersoorten. Dit alles zorgt voor een grote variatie aan bosbeelden voor recreanten. De recreant beleeft in het Bleukbos het centraal gelegen grasland. Het grasland wordt afgewisseld met een poel. Daarnaast wordt het centraal gelegen open stuk ook afgewisseld met gemengde bossen met loofhout. Inheemse loofbomen komen het meeste voor, waarvan markante exemplaren alle ruimte krijgen en zo mogelijk goed zichtbaar zijn.

Figuur 2: Het streefbeeld van het Bleukbos. De bosgebieden zijn donkergroen en grasland als lichtgroen. De poel is blauw.

Natuurwaarden, biodiversiteit en ecologie

Zoals figuur 2 weergeeft, bestaat het Bleukbos uit bossen, een grasland en een poel. Bij dit streefbeeld is de aanwezige **poel** goed onderhouden en vrij van opslag, er is geen laag van bladeren en/of plantenresten aanwezig.

Het **bos** heeft een hoge natuurwaarde door de hoge diversiteit aan boomsoorten, gedomineerd door inheemse loofboomsoorten. Spontaan gevestigde uitheemse boomsoorten worden getolereerd, maar mogen de inheemse boomsoorten niet domineren. Afwisselende markante bomen en boomgroepen hebben alle ruimte zich te ontwikkelen. Markante en dikke bomen worden hierbij zo lang mogelijk behouden, tenzij de veiligheid achteruit dreigt te gaan.

In het midden van het boscomplex ligt de Bleukweide (een **grasland**). Op dit grasland kunnen verschillende plantensoorten zich handhaven en biedt het Bleukbos de natuurlijke habitat(s) voor de aanwezige fauna. Het doel is om bestaande natuurwaarden in stand te houden en geschikte habitats te ontwikkelen, zodat nieuwe doelsoorten zich kunnen vestigen en voortplanten in het Bleukbos. De biodiversiteit loopt mee in deze ontwikkeling doordat de soortenrijkdom zal toenemen.

5 Beheermaatregelen

5.1 Areaalbeschrijving

De totale oppervlakte van het Bleukbos bestaat uit 11,01 ha. Op de Beheertypen- en Ambitiekaart van Provincie Noord-Brabant is 10,65 ha begrensd als Kruiden en faunarijk grasland. De houtwal langs de oostzijde is niet begrensd.

Bron en peildatum data

De hoeveelheden en totaaloppervlakte en de begrenzing van het Bleukbos is overgenomen uit het beheersysteem Groen van de Gemeente Tilburg. Peildatum is november 2012. Vijfjaarlijks wordt het areaal getoetst en zondig geactualiseerd door middel van dit beheerplan. De uitvoerende partij heeft een signaleringsverplichting. De verantwoordelijkheid voor het actualiseren ligt bij de gemeente alsmede de hiervoor noodzakelijke kosten.

Bosbedrijfskaart en peildatum

Voor de instandhouding en de ontwikkeling van het bosareaal is een bosbedrijfskaart noodzakelijk. In de bosdrijfkaart is het Bleukbos onderverdeeld in vakken en afdelingen die aanvullende gegevens verschaffen over boomsoort en leeftijd van de bomen in een bepaald perceel. Peildatum voor de bosbedrijfskaart is augustus 2013. Vijfjaarlijks wordt de bosbedrijfskaart getoetst en zo nodig geactualiseerd door middel van dit beheerplan. De uitvoerende partij is verantwoordelijk voor het actualiseren en draagt de hiervoor noodzakelijke kosten.

Recreatieve elementen

De recreatieve elementen zijn in 2013 door Bosgroep Zuid Nederland geïnventariseerd. Met een jaarlijkse inspectie wordt deze inventarisatie geactualiseerd. De uitvoerende partij is verantwoordelijk voor het actualiseren en draagt de hiervoor noodzakelijke kosten.

Uitwisseling van informatie

Uitwisseling van geografische bestanden met betrekking tot het areaal vinden plaats middels ESRI shape bestanden tussen opdrachtgever en opdrachtnemer.

SNL Subsidie

Momenteel (2014) is er geen subsidie aangevraagd voor het beheer van het Bleukbos. Vanuit de SNL-regeling zijn er daardoor ook geen doelstellingen of verplichtingen. De provincie Noord Brabant regisseert de SNL-regeling. Voordat een subsidieaanvraag voor het Bleukbos ingediend kan worden moet eerst de subsidiekaart bij de provincie aangepast worden, zodat deze overeenkomt met de werkelijke situatie. Vervolgens kan een aanvraag ingediend worden.

De verantwoordelijkheid van de subsidie aanvraag ligt bij de gemeente Tilburg. Het aanvragen, uitvoeren etc. van de subsidie regeling heeft de gemeente uitbesteedt aan de Bosgroep Zuid Nederland. De Bosgroep is een coöperatieve vereniging en heeft geen winstoogmerk. De subsidie voor het gemeentelijk bosareaal loopt tot 31 december 2016 en de verantwoordelijkheid voor het verlengen van de subsidie ligt bij de Bosgroep.

5.2 Beheerlijnen

Houtoogstniveau

De komende 10 jaar zijn er geen maatregelen voorzien in het Bleukbos waarbij hout vrijkomt. Na de periode van 10 jaar zal binnen de kaders van dit beheerplan beoordeeld worden of er dunningsmaatregelen noodzakelijk zijn voor de in stand houding van de houtopstanden.

Verjongingsdoelstelling

Door de jonge leeftijd, jonger dan 10 jaar, van het Bleukbos heeft dit bos **geen** verjongingsdoelstelling.

Ingrepen in het bos worden ingegeven door het in stand houden van het sfeerbeeld, het bosareaal en boomvitaliteit. Wanneer de bomen in het Bleukbos ouder zijn geworden en zich in de boomfase bevinden, zou het Bleukbos eventueel wel een verjongingsdoelstelling kunnen krijgen. Dit speelt pas na 2050.

Exotenbeheer

Binnen het beheer van het Bleukbos worden de Amerikaanse vogelkers (*Prunus serotina*) en Amerikaanse eik (*Quercus rubra*) als ongewenste soorten beschouwd. Wanneer deze soorten plaatselijk voorkomen en andere soorten overwoekeren zullen deze bestreden worden.

Ecologisch beheer

De instandhouding van het Bleukbos valt niet binnen de doelstelling van het Subsidiestelsel Natuur en Landschapsregeling, maar wel binnen het gemeentelijk beleid: de Handreiking Ecologisch beheer.

Bestrijdingsmiddelen

Bestrijdingsmiddelen worden niet toegepast met betrekking tot het instandhouden van het bosareaal. Desondanks kan het voorkomen dat de aannemer gebruik wilt maken van chemie. De aannemer is verplicht hierover in contact te treden met de opdrachtgever of diens vervanger. Het toepassen van chemie zonder overleg en goedkeuring door opdrachtgever is onacceptabel, is strafbaar en kan leiden tot sancties.

5.3 Beheermaatregelen

In deze paragraaf worden de noodzakelijke beheermaatregelen voor de eerder opgestelde doelstellingen beschreven. Per doelstelling is aangegeven welke beheermaatregelen nodig zijn om deze te verwezenlijken.

In de jaarlijkse werkplannen worden de beheermaatregelen aan de hand van het huidige bosbeeld, de visie en doelen en de streefbeelden vertaald naar een gedetailleerde beschrijving van te nemen maatregelen per vak en afdeling (de bosbedrijfskaart). Zo kan aan de hand van de bosontwikkeling ter plaatse optimaal ingespeeld worden op de onderhoudsbehoefte in het bos.

5.3.1 Veiligheid en toegankelijkheid

Om de veiligheid van bezoekers te waarborgen en het gebied toegankelijk te houden, zijn onderstaande beheerlijnen minimaal noodzakelijk:

- Bomen langs wegen en paden worden gecontroleerd en gevaarlijk dood hout en kwijnende en dode bomen worden indien nodig verwijderd. Gezien de recreatiedruk dient dit jaarlijks gecontroleerd en uitgevoerd te worden.
- Bomen langs wegen en paden waarover hulpdiensten in het geval van calamiteiten toegang moeten hebben tot het bosareaal die een belemmering vormen worden verwijderd. Gezien de recreatiedruk, dient dit jaarlijks gecontroleerd en uitgevoerd te worden.
- Prullenbakken worden geleegd om zwerfafval te voorkomen.
- Voor de paden en overige recreatieve elementen zoals banken en prullenbakken geldt een minimaal onderhoudsniveau.
- Om de aanwezige paden en lanen toegankelijk te houden voor de recreanten, worden deze eens per vijf jaar gesnoeid.

Volgens de gegevens van Bosgroep Zuid Nederland zijn de volgende recreatieve elementen in het Bleukbos aanwezig:

- 5 houten banken
- 4 palenrijen
- 3 prullenbakken
- 2 slagbomen zonder slot

Binnen het Bleukbos geldt voor het beheer van de recreatieve elementen een minimaal onderhoudsniveau. Dit houdt in dat recreatieve elementen worden hersteld of vervangen als deze kapot zijn. Verder wordt hier geen onderhoud aan verricht. Voor het herstel wordt een percentage van 10% aangehouden van de totale aantallen recreatieve elementen. Dit betekent dat rekening gehouden wordt met jaarlijks 10% te vervangen elementen.

Om de veiligheid en toegankelijkheid in het Bleukbos te waarborgen zijn onderstaande beheermaatregelen noodzakelijk:

- Legen prullenbakken;
- Controle dood hout en dode bomen langs wegen en paden, jaarlijks;
- Verwijderen dood hout en dode bomen, jaarlijks;
- Snoeien bomen in lanen en naast wegen, vijfjaarlijks;
- Verwijderen dood hout na storm;
- Herstellen recreatieve elementen;

Een aanvullende beheermaatregel welke de veiligheid indirect ten goede komt, is het vrijstellen van markante bomen door het wegnemen van kleinere, onderstandige bomen (zie ook '*aantrekkelijk en divers bosbeeld*').

5.3.2 Aantrekkelijk en divers bosbeeld

Doordat het Bleukbos uit verschillende landschapstypes bestaat, worden de geplande beheermaatregelen per landschapstype beschreven.

Bos

Doormiddel van natuurvolgend bosbeheer, gericht op individuele bomen en boomgroepen, wordt het bosbeeld en de bosvitaliteit in stand gehouden en verbeterd. Laanbomen krijgen voldoende ruimte voor de ontwikkeling van een grote kroon.

De komende 10 jaar is er op gericht om het **bos** zich natuurlijk verder te laten ontwikkelen. Er zijn geen geplande bosbeheermaatregelen nodig. Er is een stelpost opgenomen om een verzorgende ingreep te doen, mocht uit de monitoring blijken dat de veiligheid van de gebruiker onder druk staat.

Grasland

Het beheer van de Bleukweide is gericht op het openhouden van het terrein, zodat dit voor voldoende afwisseling zorgt.

Hieruit zijn de volgende beheermaatregelen opgesteld:

- Het **grasland** wordt jaarlijks gemaaid in mei, waarbij het maaisel afgevoerd wordt. Maaien gebeurt met een cyclomaaier. Na enkele dagen wordt het maaisel met een opraapwagen verzameld en afgevoerd. Er wordt van het centrum van het perceel naar buiten gemaaid, in verband met een vluchtroute voor wild.
- Het grasland wordt jaarlijks nogmaals gemaaid in september/oktober, waarbij het maaisel ook afgevoerd wordt. Maaien gebeurt met een cyclomaaier. Na enkele dagen wordt het maaisel met een opraapwagen verzameld en afgevoerd. Er wordt van het centrum van het perceel naar buiten gemaaid, in verband met een vluchtroute voor wild.

Poel

In de Bleukweide is een poel aanwezig. Het is belangrijk om ervoor te zorgen dat de oevers van de poel niet dichtgegroeid raken. Ook het wateroppervlak moet open blijven, in ieder geval dient 30% tot 50% van de wateroppervlakte van de poelen open te zijn. Schonen is nodig wanneer de vegetatie in de poel een groter deel inneemt.

Hieruit zijn de volgende beheermaatregelen opgesteld:

- De **poel** wordt vijf jaarlijks geschoond in de periode half augustus t/m oktober.
- Hierbij wordt maximaal 2/3 de deel van de poel geschoond. Minimaal 25% van de noordoever wordt niet geschoond om een schuilgelegenheid c.q. ontsnappingsroute voor aanwezige fauna in de poel te waarborgen.
- Indien nodig wordt tijdens het schonen van de poel (half augustus t/m oktober), 1/3 deel van de bosopslag op de oevers (handmatig) verwijderd en afgevoerd. Ook hierbij blijft minimaal 25% van de noordoever gespaard om een schuilgelegenheid c.q. ontsnappingsroute voor aanwezige fauna in de poel te waarborgen.
- De poelen worden bij grote ophoping van slib of bladafval gebaggerd. Dit zal de komende beheercyclus, 5 jaar tot 2019 niet nodig zijn.
- Het schonen van de poel en het verwijderen van bosopslag wordt gecombineerd om kosten te kunnen besparen.

5.3.3 Natuurwaarden, biodiversiteit en ecologie

Bij het uitvoeren van de beheermaatregelen wordt gewerkt conform de Gedragscode Bosbeheer van het Bosschap. Voor aanvang van de werkzaamheden worden de percelen geïnventariseerd op het voorkomen van beschermde flora- en fauna elementen. Hieronder vallen onder andere horstbomen, bomen met holtes en beschermde planten. Deze elementen worden in het veld gemarkeerd en op kaart aangegeven.

De Amerikaanse Vogelkers en Amerikaanse eik worden bestreden wanneer ze explosief gaan woekeren en andere soorten verdringen. Deze zijn momenteel niet of nauwelijks aanwezig en kunnen met gerichte bestrijding onder controle gehouden worden.

5.4 Inkomsten

Inkomsten

Beheersubsidie SNL:

Voor het Bleukbos wordt vanuit het SNL geen jaarlijkse subsidie verkregen.

5.5 Belanghebbenden

De voornaamste belanghebbenden zijn recreanten en direct omwonenden van het Bleukbos. Bij belangrijke en ingrijpende ingrepen in het bos worden de belanghebbenden hierover geïnformeerd.

6 Monitoring en evaluatie

Jaarlijks wordt voor het beheer van het Bleukbos een werkplan opgesteld, met daarin opgenomen de geplande maatregelen, de uitvoeringsperiode en de kosten en opbrengsten. In het daaropvolgende jaar worden de werkzaamheden en werkelijke kosten en opbrengsten middels een jaarverslag verantwoordt.

Het werkplan en jaarverslag wordt besproken met gemeente Tilburg, waarbij de werkelijke beheerskosten en inspanning worden vergeleken met het bereikte beeld in het bos. Zo nodig wordt het beheerplan aan de hand van de bevindingen naar aanleiding van dit overleg aangepast. Zowel doelstellingen, maatregelen als begroting kunnen hierdoor wijzigen. Het is de verantwoordelijkheid van de aannemer dat het werkplan gemonitord wordt. Het is niet mogelijk dat in het jaarverslag blijkt dat de gemeente Tilburg middelen moet toegeven om uitgevoerde werkzaamheden te verantwoorden.

Werkplan

Het werkplan wordt opgesteld door de uitvoerende partij. De uitvoerende partij neemt het initiatief tot het opstellen van een werkplan, het afstemmen van het werkplan met de opdrachtgever en het evalueren van de uitvoering van het werkplan door middel van het jaarverslag.

Jaarverslag

Het jaarverslag wordt opgesteld door de uitvoerende partij. De uitvoerende partij neemt het initiatief tot het opstellen van het jaarverslag, het afstemmen van het jaarverslag met de opdrachtgever en het eventueel actualiseren van dit beheerplan.

Verantwoording SNL subsidie

De gemeente Tilburg ontvangt geen SNL subsidie voor het Bleukbos. Er zijn vanuit de SNL Subsidie dan ook geen voorwaarden gesteld voor de instandhouding van het Bleukbos.

Verantwoording houtoogst en vrijkomende middelen

De uit verkoop van hout of andere uit het beheer vrijkomende middelen vloeien terug naar de gemeente. In overleg en na goedkeuring met de gemeente kan het geld ingezet worden voor bosbeheer. Over gekapte hoeveelheden worden middels houtmeetgegevens verantwoording afgelegd over het resultaat en de sterkte van de ingreep (vergelijking van oogstvolume met bijgroeiniveau). Bosgroep kan als organisatie zonder winstoogmerk dit geld wel beheren voor de gemeente.

Planning

Planning	
Concept werkplan	Augustus voorafgaand aan kalenderjaar
Definitief beheerplan	September voorafgaand aan kalenderjaar
Jaarverslag	April na afronding kalenderjaar
Aanpassing beheerplan	Mei/Juni

7 Literatuurlijst

Bosgroep Het Zuiden u.a., *Geïntegreerd bosbeheer in Tilburg, Beleidsvisie voor de gemeentebossen van Tilburg*, september 2000.

Gemeente Tilburg, Nota Groen 'Dichter bij Groen', januari 2010

Gemeente Tilburg, Nota Biodiversiteit Voor iedereen, juli 2010

Heidemij Adviesbureau, *Gemeente Tilburg, Beheersplan Bosbezit 1990 tot 1995*, februari 1991.

Ouden, J. den, Winkelman, T., *Beheersplan Geïntegreerd Bosbeheer, Gemeente Tilburg*, Silve, 2001.

Ouden, J. den, Winkelman, T., *Beheersplan Geïntegreerd Bosbeheer, Gemeente Tilburg, Achtergronddocument*, Silve, 2001.

Trommelen & Trommelen, *Tilburgse toponiemen in de zestiende eeuw*, Tilburg, 1994

Vos, A.P.A., *Bosbeheerplan+, Beheer gemeentelijk bosbezit Tilburg 2006-2010*, Bosgroep Zuid-Nederland u.a., juli 2007.

Werf, van der S., *Natuurbeheer in Nederland, deel 5, Bosgemeenschappen*, 1991.

Provincie Noord-Brabant, Wateratlas, <http://atlas.brabant.nl/wateratlas/>

Provincie Noord-Brabant, kaart natuurbeheerplan 2011, <http://www.brabant.nl/kaarten/natuur-en-landschap-kaarten/natuurbeheerplan-2011.aspx>

<http://www.watwaswaar.nl>, historische kaarten

Bijlage 1 **Opstandslegger**

Bijlage 2 **Beheerkaart**